

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fl.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 frc.
1/2 an 12 frc.,
1/4 an 6 frc.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl. a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Cum dorim să fie vlădicul nostru?

I.

Starea de *mult* văduvită a diecezei noastre de Gherla, apoi îngrijorările pentru viitorul ei, de care se țin peste 1/2 milion de credincioși, — ne pun pe gânduri. Dar mi-se pare, că la un lucru așa mare, puțini se gândesc, și și mai puțini sunt poate cei ce fac sau lucră ceva, înțeleg, întrucât se mai poate face ceva întru intruparea dorințelor spre folosul nostru obștesc.

În mijlocul acestor îngrijorări, ce ne cuprind pe foarte mulți, îmi revoc în minte: drepturi, și iară drepturi ce au fost, și ar trebui să fie, pe cari dreptul natural și trebuințele le reclamă. Am cetit despre drepturi scrise, și iarăș putem ceti despre acestea și înainte de *unire*, pentru că acest drept s'a spus de cler și în sinodul dela 1698, prin cuvinte simple, nemăiestrite: »să stă în voia soborului, pe cine ar alege să fie vlădică, pe care S. Sa Papa și înălțatul împărat să-l întărească«.

Au știut strămoșii deatunci cu vorbe puține să exprime mult, chiar esența, sufletul trăbuințelor bisericii și a neamului nostru. Durere, că nu s'a urmat pururea conform acestei condiții.

S'ar putea obiecționa din partea unora, cumcă bisericile noastre, adecă episcopiiile, mult puțin au primit și primesc dela domnitori dotațiuni, și prin aceasta dâșii și-au câștigat dreptul de denumire. La acestea răspund, dupăcum corect și bazat zice și regretatul Dr. Bunea: dotațiunea nu s'a făcut pentru ca să se casseze dreptul și condiția pusă în anul 1698 — de a ne alege episcop, — ci prin dotațiune dovedesc regii etc. cumcă corespund titlului adevărat »apostolic« de a înființa episcopii etc. și de a

promovă cultura creștină. (Dr. Bunea: Autonomia bis.)

La an. 1850 — în conferința din Viena, unde eră vorbă de a »reactivă« mitropolia gr.-cat. de Alba-Julia și de a înființa nu peste mult dieceza de Gherla și Lugoj, părerea unanimă eră, că denumirea mitropolitului și a celor doi episcopi de Gherla și Lugoj, *până la venitoarea* cândva în următoarele cazuri regulare, să atârne nemijlocit dela Măiestatea Sa.

Deaici se vede, că Măiestatea Sa și-a rezervat numai numirea primului mitropolit și a primului episcop de Gherla și Lugoj; iar cu privire la »venitoarele cazuri« trebuie să se reguleze de factorii competenți, între cari unul îl formăm noi preoțimea cu credincioșii.

Mă restring acuma numai la cei patru foști episcopi a diecezei noastre de Gherla. Fost-au ei aleși, sau numiți? Au fost numiți! Și dacă prevedința divină, știindu-ne lipsele și greutățile, a făcut minune de a inspirat pe cei puternici și au mai nimerit uneori și preoți »mari« ca și cari mai buni nici noi, chiar dacă ni-se recunoștea și am fi exercitat dreptul de alegere, nu am fi putut mai buni alege, aceasta a fost o milă deosebită dela Dumnezeu.

Este întrebarea, că oare tot așa de vrednici ne va află Dumnezeu și pentru venitor, și va lăsa să se întâmple lucruri mari spre binele nostru și acum?...

Doamne nu ne lăpădă pe noi dela fața ta!... dă-ne bucuria mântuirii Tale!...

Știut este, cumcă dacă bați, și-se deschide. Mi-se pare că noi cler și popor din dieceza de Gherla, cari mai bine ne știm lipsele și nevoile și ne credem baremi ca al treilea factor, referitor la celea citate mai sus despre: »*viitoarele cazuri*«, nu ne-am putut uni nici înțelegere, să ne mișcăm — precum în trecut așa și în prezent; — altcum nu se poate crede, cumcă gra-

țiosul nostru Rege apostolic nu ar fi permis chiar pentru îndestulirea noastră dreptul vechiu avut, baremi de a recomanda »*subiecta apta*« și pentru noi, cum a permis antecesorul de glorioasă amintire Carol VI, care încă aveă dreptul de numire »*auctoritate juris patronatus in conferendis beneficiis*« (dipl. 25 XII. 1715) cum și succesorii acestuia în multe cazuri.

Mi-se pare, că așteptăm, ca toate să ni-se deă deagata, ori ne temem unii de alții a ne înțelege baremi.

A ne face apoi câte și câte imputări și critice, spre aceea suntem buni, e lucru românesc.

Trecem mai departe. Este știut, că Monarhul *niciodată* nu denumește pe cineva fără propunere ori candidare. Unde nu propune și nu candidează clerul, acolo propune ori candidează Ministrul de resort; ori în care caz însă, nu se limitează dreptul Măestății Sale, și e liber de a numi, sau nu, pe cel propus.

Este mare deosebire între aceea ce propune ministrul, ori clerul.

Clerul, când candidează, trebuie să aibă în vedere pe fitorul »*arhiereu adevărat*« format după voia lui Dumnezeu. Și ministrul *ar trebui* să aibă acest scop, el însă caută mai adeseori un bărbat, care să fie *crescut* după voia sa.

Clerul — dupăcum chiar din inima noastră a zis-o regretatul Dr. Bunea — voiește să vadă în arhiereul său un continuator neobosit al misiunii culturale, ce trebuie s'o aibă biserica noastră în mijlocul poporului român, ca parte întregantă din stat, și *nu* dorește să vadă în arhiereul său pe cela ce ar rupe firul acestei misiuni culturale, sau baremi ar face să stea în loc.

Clerul dorește în fruntea sa pe acela, care, — între marginile legii ce garantează libera dezvoltare și egala îndreptățire fiecărui cetățan și a fiecărei biserici — să nu se pună în conflict

cu aspirațiunile legitime ale poporului ce stă sub cărja sa pastorală.

Clerul voiește: să aibă arhieru, care să-și pună sufletul pentru *drepturile și independența* bisericii și a *autonomiei* ei.

Dumnezeu, care în unii născut Fiul Său ne-a arătat pe păstorul cel bun și adevărat, nu va lăsa nepedepsit pe arhieru, care dupăcum zice s. Grigorie marele (hom. 14) *numai locul Păstorului îl ține, dar nu cearcă dobânda sufletelor... și să fâlește cu cinstea ce o ia dela oameni*. Sf. ap. Pavel în ep. către Tit, grăiește și către preoți și în special către arhieru — cari au cinstea cea mai mare și datorința de a îngriji și de a-ne întări *»ca să nu scadă credința* noastră, — în următorul mod, și pofteste să aibă următoarele însușiri: despre cei dintâi zicând: *»să pui în bună rânduială ceea ce lipsesc, și să așezi preoți precum eu ți-am poruncit: fără prihană...* apoi tot acel apostol continuând zice despre Episcop: *»se cuvine să fie fără prihană, ca un econom al lui Dumnezeu, neîndărătnic, nu iute la mânie, nebeutor de vin mult, necertăreț ori căutător de agoniseală necinstită... ci iubitor de fapte bune, cumpătat, drept, cuvios, înfrânat, ținându-se de cuvântul cel credincios al învățaturii, ca să fie destoinic a îndemna cu învățatura cea sănătoasă și a convinge pe cei ce grăesc împotriva*».

pentru că numai așa fiind, va putea: *»să grăiască și îndemne și să mustre cu toată autoritatea... arătând toată blândeța către toți oamenii.* (s. ap. Pav. c. III. vers. 3.)

Iată dară *»misiunile unui preot mare, ale arhierului adevărat*; spre a-și putea împlini misiunea apostolică în mijlocul turmei a cărei păstor este.

Imprejurarea aceea, că în dieceza noastră episcopul și sfetnicii lui, apoi seminarul, cancelaria episcopoească etc. sunt susținute deadreptul dela stat, încă nu este motiv, ca un arhieru aici să nu fie la înălțimea misiunii, în care Dumnezeu l'a pus; el e dator a ascultă întâiu de Dumnezeu, dând lui Dumnezeu ce i-se cuvine și tot așa Cesarului și statului, ca factorilor cari încă au misiune de a ocroti sfințele lui Dumnezeu biserici.

Apoi averile acele, din cari ni-se dă și nouă, sunt și ale noastre, avem drept la ele, fiindcă contribuim și materialicește, le apărăm ca cetățeni fideli cu mintea și cu sângele nostru, că ne este datorința, din care trebuie să izvorească și drepturi. Iubirea noastră către patrie — ori cât ne poreclește cineva — e mai potențată și mai sinceră decât a multor altora, deoarece aici ne sunt mormintele străbune mai de 2000 de ani, aici *trebuie să trăim și să murim*.

Arhieru adevărat în vreme de grea ispită, dar ori și când, lucrând

după voia lui Dumnezeu, va fi de Dumnezeu luminat și va ști să se afle bine întru toate împrejurările, fără de a veni în coliziune interesele bisericii cu ale statului și fără a-le periclita. Ba, arhieru, care va conlucra bine mântuirea sufletelor și va griji de bunăstarea sfințelor lui Dumnezeu biserici, va lucra direct pentru consolidarea credinței și a supunerii, ce trebuie s'o aibă supușii către mai marii lor, prin legile bune și drepte spre a înfrâna capetele *»bălaurilor* celor cu multe *»limbi veninoase*, cari cearcă să ruineză statele și să răstoarne tronurile, și așa, când va contribui la aceasta mărire alui Dumnezeu, va ști contribui și la mărirea diecezei de a-o prevedea cu toate câte-i sunt de lipsă.

Cuvântare funebrală asupra directorului gimnazial Vasile Dumbravă,

de

Dr. C. Pavel.

(Continuare și fine).

Adormitul în Domnul s'a născut în anul 1859 departe de aceste locuri, în Reghinul-Săsesc, pe pământ sfințit de glasul și suferințele lui Petru Maior. — Studiile liceale le-a făcut la noi în Beiuș. Primit în clerul tiner al eparhiei orădane, studiile teologice le-a terminat la Strigon, iar cele filosofice la Cluj și în anul 1884 e denumit de profesor la gimnaziul nostru din Beiuș. — În primăvara anului 1893 fu hirotonit întru preot, și în 1894 numit de asesor consistorial și protopop onorar. În Vasile Dumbravă perdem așadară nu numai un dascăl, ci și

FOIȚA.

CÂNTEC.

La toate geamurile noastre
Zimbesc în primăvară flori,
De vine vânt, le cad petale
Și chiar le rumpe — uneori.

Un singur bobocel de roză
Rămâne veșnic neatins,
Vei înțelege tu, iubită,
Bobocul roșu neînvins?...

Livia Ghebreanu.

Romanele dlui Duiliu Zamfirescu,

— dare de seamă. —

(Continuare).

Anna își sterse ochii și veni încet către masă. Fără înconjur și fără vorbe de prisos, întrebă pe Porția:

— Unde-i?

Porția se așezase pe un scaun. Se uită la Anna lung, își strânse mâinile una într'alta, apoi plecă ochii în jos, fără a răspunde.

— Te înșală, zise Anna.

Porția se uită în pământ. Se făcuse galbenă și bătea ușor din gene.

— Fiindcă nu te interesează, să nu mai vorbim. Porția se sculă:

— Nu mă interesează.

— Nu te interesează faptele bărbatului tău!?

Porția înălță din umeri, și, cu un surâs de o infinită tristețe:

— Fiindcă știi că mă înșală, de ce nu-i spui să nu mă mai înșele? E păcat să ne trudim unii pe alții, când suntem cu inima curată.

Anna se uită la dansa, lung, dusă pe gânduri.

— Îl iubești, nu-i așa, ți zise, luând-o de mână.

— Foarte mult, răspuse tinăra femeie.

În cele două cuvinte ale ei, eră mai mult o rugămintă decât o afirmare. Inima Annei se strângea de durere și de milă. Va se zică suntem făcuți pentru a ne chinui? Ne temem unii de alții, suntem geloși de cei mai buni ori mai frumoși, rădem sau umilim, și totuși ne e milă... Contradicție eternă a inimii noastre!

Și totuși, truda Annei eră covârșitoare. Porția își iubiă bărbatul. Firește. Cu toate astea o femeie care își iubește bărbatul cu o atât de oarbă supunere soartei, ascunde o taină mai mare decât amorul conjugal, acel liniștit și pedestru obicei de a fi fericit pe dea'ntregul. Porția părea a iubi ca dansa

cu alte cuvinte a cunoaște fugara năzuință către tipul ideal, erou poet, și stăpân, acel generos produs al forței creatoare, nestatornic prin legea firii sale. Și ea și Porția iubeau, și amândouă sperau că cealaltă se înșală. Nici una nu se credea mai bună, dar fiecare aștepta mai mult dela soartă. *Ceea ce nu se poate.*

Fată cu tăcuta supunere a Porției, Anna se revoltă:

— Nu te mai înțeleg, Mio.

Porția ridică ochii întrebători.

— Nu înțeleg cum poți răbdă atâtea lucruri. Asta nu mai e amor, — e umilintă.

— Eu nu știu nimic, zise Porția.

— Fiindcă nu vrei să știi.

— Nici nu vreau, și nici nu e nimic.

— Am înțeles!... Ia întrebă pe soția

Colonelului...

— Nu cred.

— Fiindcă nu vrei să crezi.

— Fiindcă nu e nimic.

— Chiar acum, când noi vorbim și ne sbuciumăm aici, dansul e la Ploești.

— Foarte firesc.

— Cu amanta sa?!

Porția făcî o mișcare în lături:

— Ce cuvânt urât!...

— Urât sau frumos, e adevărat.

Cealaltă părî a se gândi un moment; apoi cu un desgust rău ascuns, întrebă:

— Și cine ar fi... amanta?

un preot distins. Adormitul în Domnul era un cuvântător bisericesc cu multă înlesnire, cu o dulce și curată limbă românească. Supt impresia cuvântărilor lui — mai vătos la Anul-nou — simțai îndemnul Sf. Scripturi: „*Teme-te de Domnul și cinstește pe preot!*”¹⁾

Deja ca profesor tinăr directorul Dumbrava se îndeletnicise și cu literatura. Profesor de științele naturale, în revistele de pe atunci — „*Familia*” — a scris diferite impresii de călătorie și studii etnografice mai ales asupra Munților Apuseni. A tradus un manual de botanică, ce se întrebuintează și azi în școlile noastre; în 1897 a scris un studiu bine apreciat asupra „*Istoriei ortografiei române*”, în 1902 a scris „*Istoria gimnasticii și istoria acesteia în gimnaziul gr.-cat. din Beiuș*”. A ținut diferite cuvântări ocazionale, iar în Anuarul din anul trecut 1909—1910 a dat un studiu istorico-polemic asupra numirii orașului nostru: „*Beiuș or Beiuș*”. Ca profesor, 22 de ani a propus gimnastica și în privința aceasta a deschis un drum nebătut și neumblat. În urma stăruințelor sale s'a pus din ce în ce tot mai mare preț pe aceasta disciplină, a cărei organizare și înflorire de astăzi în institutul nostru, este legată de numele lui Vasile Dumbrava.

În anul 1907 a fost denumit de director gimnazial, și în 1909 împlinind un sfert de veac în cariera profesorală, fu distins din partea Preasfințitului Patron, cu titlul de Arhidiacon.

*

Ca director al liceului nostru adormitul a străjuit cu ochi neadormiți asupra bunului mers al învățământului, al ordinii și al disciplinei și în chipul acesta a ridicat în cea mai largă vedere dreptul de ființare și numele institutului.

Datorințele ce i-se impun astăzi în urma spiritului schimbat al vremilor, unui dascăl bun, pe zi ce merge devin tot mai felurite și mai gingașe. Ținta creșterii, jalnici ascultători, astăzi nu mai este o pază și îngrijire simplă, cum voiau învățătorii

¹⁾ Sirah. VII 31.

— Urania Vucos.

Porția dete din cap lung.

— Nu pot să cred o asemenea faptă din partea sa. Aceea este doamnă adevărată și nu poate săvârși necinstirea casei altora.

Anna ridică din umeri:

— Ești o naivă, care te îmbeți de cuvinte.

— Nu mă îmbăt de nimic, ci numai nu cred în gura lumii.

— Rău faci.

— Socot că nu. Lumea zice același lucru și de d-voastră. Pot eu crede o asemenea poveste?

Anna își simți obrazul în flăcări. Fără să-și dea seamă, ridică glasul într'aiuri:

— Cine spune astfel de infamii?

— Lumea cea proastă. Eu nu cred, fiindcă nu trebuie să cred, zise Porția, cu o ușoară tremurare în voce. Ar fi cu putință, ca doamna care m'a luat sub ocrotirea sa, care m'a îngrijit în vremuri grele, care m'a dat după Alexandru, să fi făcut toate astea, ca să-mi ia bărbatul? Nu se poate. Ar fi rușinos și nelegiuit. Nu se poate, nu se poate!.. strigă Porția, isbucnind în plâns.

Anna, incremenită, încercă să zică o vorbă de pace:

— Liniștește-te, dragă.

Vocea însă îi sună falș.

Pân'aci citatul! Cetitorul poate observă

dela sfârșitul sutei a XVIII. până la mijlocul veacului trecut, — ca germeii aflători în copil să se desvolte amăsurat firei lui, ci adevărată țintă a creșterii moderne este o lucrare și înrăurire binefăcătoare asupra elevului, care apoi să-i dea o nouă și bună îndreptare. Creșterea trebuie să urmeze astăzi o țintă bine statorită, care de-o parte să schimbe și să inobiliteze voința și țințirea, iar de altă parte să pună în lucrare gândirea elevului. Și grea este munca aceasta când ea are să fie îndreptată aproape numai asupra odraslelor poporului nostru dela sate, care când pășesc întâi dată pragul gimnaziului, — mai vătos în zilele noastre — nu aduc cu sine, decât numai umbrele negre ale lipsurilor, ale umilirii și ale unei lupte, pe care ei n'o înțeleg.

Adormitul în Domnul, bărbat de școală, cap al unei mari corporațiuni didactice, și-a dat toate silințele, ca pe temeliiile așezate de vrednicii săi înaintași să păstrezi neațius numele și liniștea acestui institut, asigurându-i laudă și recunoștință din partea înaltului Patron și din partea tuturor celor chemați. Figura lui simpatică, elegantă, impunătoare, firea lui de-a respecta și de-a fi respectat, pășirea lui de o deosebită și-lfui, a fost o bună garanță atât ce privește pacea și liniștea din lăuntru, cât și ceea din afară a institutului nostru. Directorul Dumbrava, până în cea din urmă resuflare a urmărit cu deosebită băgare de seamă mersul instrucțiunii și între cele mai cumplite chinuri, ne îndrepta luarea aminte asupra băeților. Era pătruns de marea datorință, ce-i revine unei căpetenii școlare și se sbuciuma în neputința ce-l osândia la nelucrare în lunile din urmă. Cât l-au slujit puterile, și-a făcut datorința și nu este aici pe pământ mai mare mângâiere, și pentru altă viață mai bună pregătire, decât conștiința liniștită de-ați fi făcut îndeplin datoria.

De acum, iubii elevi, n'o să-l mai vedeți în mijlocul vostru pe el, care atât v'a iubit, n'o să-l mai ascultați, cum adânc mișcat cu glas tremurător de bucurie, v'a saluta la deschiderea anului și cum își lua rămas bun cu ochii scâlțați în lacrimi, când voi plecați dela noi. — Acum el pleacă acolo,

cât de sus stă Mia față de Anna! dar căderea încă nu-i completă.

Căpitanul cu dna Vucos erau la Sinaia pe o zi de iarnă și făceau excursii prin pădurile de zăpadă...

Anna se sculă dimineața cu propusul firm de a plecă și ea la Sinaia. Avea convicția că are să-i întâlnească. Dar nu merse singură, luă și pe Berta. Eră ultima scară a decadenței.

La Sinaia nu făcuseră nici o ispravă. Portarul le spuse că dl Căpitan a plecat la Bușteni și îndată le și oferi o trăsură. În acelaș timp păstră o a doua trăsură pentru căpitan, ca să meargă la Comarnic și pentru Urania să ajungă la gară.

Ce ziceți? La tot cazul isteț portar!

(Va urmă).

Cine spune prea fățiș adevărul, nouă orașe îl goneșc.

*

In ori ce svon, e adevăr și e minciună.

*

Pe lumea asta numai nebunii sunt fără năcaș.

*

Răbdarea e cheia bucuriei.

*

Cu apă, nu cu sânge, se spală sângele.

de unde nu mai este reîntoarcere. Dar memoria lui să-o păstrați adânc săpată în inimile voastre, pentru că noi — jalnici ascultători și iubii elevi — noi n'avem comori strălucitoare îngrămadite în ziduri mărețe, n'avem rarități, cu cari să ne mândrim în fața lumii culte, noi n'avem muzee, galerii, biblioteci, statuie și alte lucruri arătoase, noi n'avem numai vârtuțile barbaților noștri și aceste virtuți, strălucescă sus ori jos, sunt deopotrivă scumpe inimilor noastre.

Aspră și grea e calea acestor vârtuți, aspră și grea e calea în care a umblat directorul Dumbrava, și ademenitor nu e gândul, de a duce mai departe lucrarea curmată prin stingerea vieții lui, dar mare e credința noastră în sfaturile Celui de Sus și El, izvorul bunătăților îndura-se-va spre noi și raze de mângâiere ne va trimite.

Și acum, Tu Doamne, Stăpân al vieții și al nemuririi, Tu care îndrepti pașii robilor Tăi de pe pământ, Tu care dreptilor Tăi dreaptă respaltă dai în împărăția cea cerească, pe Tine Te rugăm Doamne, sufletul adormitului Tău așază-l în corturile dreptilor și cu dreptii Tăi îl odihnește, iar spre noi îndură-te și ne întărește cu mila Ta, ca în toate zilele vieții noastre să umblăm în căile lumii și ale dreptății Tale cele veșnice. Amin!

Corespondințe.

Din Regatul român.

— Dela corespondentul nostru. —

Trebuie multă tactică și chibzuială, spre a se putea spulberă neghina patimilor și vajnicile începuturi de vrăjmășie, ce ciocesc de-o vreme încoace în cuibul nesănătos al bisericii ortodoxe autocefale române, spre nenorocirea și păcatul celor ce sunt botezați și împărtașiți în această religione. Lucrurile trebui-vor să se limpezească pe deplin mai curând ori mai târziu, dar trebuie, și sfântul sinod, cum au sunat toate gazetele până acum, e dator în numele acestui popor tânăr cu viitor, să nu cruțe nici un mijloc, cât de radical ar fi el, spre a salvă biserica, care a fost și este piatra de încercare, turpitudinilor altor nații. — Sf. sinod a hotărât judecata pe ziua de 3 și 4 Iunie intentat. P. S. episcopului de Roman și mitropolitului primat, care procese au fost conexe.

Dr. Chiricescu, profesor la facultatea de teologie, fiindcă la acuzația de imoral adus contra mitropolitului primat de către episcopul Săfirin de Roman, a slujit pe cel din urmă cu o fotografie după scrisoarea autografă a mitropolitului primat, pe când eră episcop de Râmnicu-Vâlcea, prin care îi destăinuia, că suferă de boală lumească și că peste câteva zile, va fi silit să târnoasească o biserică din episcopat, este dat în judecată de către conziliul profesoral al Universității. Iată cum sună scrisoarea dlui Iorga adresată rectorului Universității din București: Am citit scrisoarea cu care d. Chiricescu profesor la facultatea de teologie, întovărășește publicarea faximilată a unei murdare scrisori iscălite de unul dintre arhierii Bisericii noastre. Firește, că noi nu avem nici chemarea nici gustul josnic de a ne ocupa cu asemenea indignități. Suntem datori însă a luă o atitudine față de acest profesor universitar, care începe prin a furniză prietinelor săi episcopi, leacuri pentru boli rusinoase și trecând printr'un șir de

certe ordinare cu dânsii, mântuie prin asemenea divulgări triviale, în foi de reputațiune proastă. — Așa fiind rog, dle rector, să binevoști a da corpului profesoral universitar, satisfacția ce are dreptul să reclame, chemând senatul, pentru a hotărî pedeapsa ce se cuvine, cui e capabil de asemenea fapte“.

Insuș Dl. C. Arion, ministrul cultelor, a dispus darea în judecată a profesorului Dr. Chiricescu.

*

În ce privește boala suveranului nostru, Dr. Mamulea, medicul curții regale zice, că a constatat la suveran ușoare colici. Insoțite de o mică mișcare febrilă, și Majestatea-Sa este obligat să rămână în pat, până la complectă liniștire a suferințelor.

*

Aviatorul nostru Brumărescu venit de curând din Paris unde a învățat pilotajul și ridicându-se acum câteva zile cu apratul inventat de dsa pe câmpul Cotrocenilor, la 8 metri de-asupra pământului, aripile aeroplanului s'au prins din nefericire, de crăcile unui pâlce de salcâmi și căzând, a fracturat nu în mod tare îngrijitor, piciorul curajosului aviator.

*

Starea agricolă a țării, mulțumită ploilor din urmă, este satisfăcătoare, dar pe unele locuri mai înapoiată și mai puțin dezvoltată ca de obicei. Sămănăturile de toamnă, ca și cele de primăvară se înfățișează bine pretutindeni, însă sunt relativ cam rare, puțin înfrățite și cu paiul mic; cele de toamnă s'au plivit de buruieni. În genere pomii fructiferi au puțin rod și în multe părți chiar de fel; prunii, merii, perii au legat puțin din pricina brumei, care a căzut în timpul înfloririi și afară de aceasta au fost loviți și de omizile, care în anul acesta au fost în număr extraordinar de mare, distrugând pe lângă pomii cu rod și, stejarii și sălcii. Viile, care au fost amenajate și îngropate iarna, se prezintă bine, celelalte s'au uscat; pretutindeni viile se sulfatează întâia oară contra boalelor parazitare. În timpul din urmă ploile au fost foarte frecvente, astfel, că vitele nu vor avea să sufere din cauza lipsei de pășune.

Dela Cluj.

Examenul școlii române din Cluj, ținut a doua zi de Rusalii, a fost o sărbătoare a limbii românești în acest puternic centru de cultură. La examenul școlii de fete, deschis la 11 ore cu o potrivită cuvântare de protopopul Dr. Elie Dăianu, au asistat pe lângă părinții elevelor, și mai mulți frunțași ai inteligenței române, în deosebi: Dna Ana Pop Lemenyi, prezidenta reuniunii femeilor, Dr. Amos Frâncu, directorul institutului „Economul“, care ajută anual cu 2200 cor. școala, Iosif Orga, reprezentantul comitetului „Fondului“ școlii de fete, cu al cărui sprijin s'a înființat și se susține școala gr-cat. de fete, cum și alții.

Răspunsurile clare, precise și mai ales dicțiunea frumoasă a fetițelor fac cinstea Dnei învățătoare Maria Vilt n. Turcu, care își împlinește chemarea cu tot devotamentul.

Un părete al marei sale eră plin de frumoase lucruri de mână ale elevelor, lucrate cu un gust ales.

După amiazi dela 3—5 ore a avut loc examenul școlii de băieți, mai împopulate, condusă de învăț. Andreiu Pora, care de asemenea a dovedit progres foarte mulțumitor. Declamațiile ce au urmat după aceea în sala școlii de fete, cum și cântările în cor ale elevilor, și dialogurile reproduse cu multă istețimă, de fetițe și de băieți, au dat dovadă, că limba maternă, al cărei drept este conștit de însuș Dumnezeu, se cultivă cu drag, pe lângă celelalte studii, în aceasta școală.

După producțiune, protopopul Dr. Dăianu a adresat câteva cuvinte călduroase părinților în număr frumos prezenți, și a felicitat pe amândoi învățătorii, precum și pe catihetul Petru S. Simu, pentru succesele obținute. — Apoi s'au împărțit premii elevilor. La premii au binevoit a contribui: Direcțiunea „Economul“ 10 cor., Dna Sidonia Docan n. Pop 5 cor. Gheorghe Farago, not pens., Traian Roman și Iosif Orga, secretarul „Economului“, câte 1 cor., Dsoara Ana Pop și Dl Ioan Béreș câte 3 cor. Dr. Amos Frâncu și Dr. E. Dăianu, câte 2 cor. — total 30 cor.

De pe Valea Ampoiului.

Cele ce voi să aștern pe hârtie, sunt mai mult impresiile fugare, ce mi le-au lăsat în suflet celea câteva clipe petrecute la o sfințire de biserică de pe valea Ampoiului.

Am plecat dela Blaj, prin Belgrad și pe Ampoiu în sus. Ce bine îți cade să treci prin locuri de amintiri duloase și pline de isprăvuri vitejești și în clipele acelea să-ți scalzi sufletul în amintirea faptelor ce dorm învaluite în haina trecutului.

Munții se desfac, aci bogăți și atrăgători — plini de păduri și iarba, — aci săraci și batjocoriți de vitregia vremurilor. Satele, prizărite de alungul Ampoiului și prin deschizăturile munților, răsar și se arată — în fuga greoaie a trenului — destul de sărace. Numai pomii schimbă în câțva înfățișarea lor.

Peste noapte a plouat bine și dimineața o ceață lăptoasă, ca o pasere din povești, se ridică a lene pe aripile de fum din gropile și de pe coastele munților scaldăți peste noapte.

Când am plecat la vechea biserică, așezată în fundul văiei de lângă dealul pe care se înalță noua biserică, spre a face utrenia și a aduce, în procesiune, sf. Cuminecătură, la noua biserică, poporul eră puțin. Pe vremea utreniei s'au adunat bărbați voinici și rumeni la fețe, îmbrăcați destul de frumos și femei într'un port cât se poate de urât și neestetic.

Năfrămile mari, negre, cu flori roșii și verzi le schimbau toată înfățișarea dându-le un colorit bătrân și țigănesc.

Dela biserică veche, după o vorbire scurtă rostită de delegatul Blajului Clar. Domn Dr. Ioan Sâmpălean, am plecat în procesiune la noua biserică. Poporul mergea în ordine impunătoare. Cântările bisericesti le-a executat corul țăranilor din Bistra condus de harnicul învățător Coroiu. E de admirat inteligența țăranilor, cari au învățat a cânta — pe note — în patru voci. Inteligența încă a fost reprezentată foarte bine — mai ales — din Zlatna.

Preotimea așisderea a venit în număr mare de prin ținuturi depărtate de pe la

Bistra, Abrud, Certege, în cap de noapte și pe vreme rea. Dimineața tocmai mă gândeam, că vor fi mai mulți preoți — decât popor. —

La slujbă a predicat Clar. Domn Dr. I. Sâmpălean, vorbind în glas doios, respicat și pe înțelesul tuturor — așa cum numai domnia-sa știe.

Poruind din cuvintele: credința fără de fapte moartă este, și tâlmăcindu-le și în-podobindu-le cu pilde vii din vieța de toate zilele dela sate, a dovedit, că faptele pornite din curată intenție a inimii, arată și dovedesc alipirea și dragostea noastră față de Dumnezeu. Numai în chipul acesta suntem slugi credincioși lui Dumnezeu — stăpânului a toată lumea. Dumnezeu e stăpânul desăvârșit și noi slugile smerite ale Sale, cari trebuie să-i slujim cu cucernicie și așa pe cum se cere. Dintre datorințele de slugă mai însemnate le-a amintit pe acelea, de a-și crește copiii cum se cade și de a avea și a susține școală și biserică.

A spus cu cuvinte potrivite și limpede starea noastră culturală înapoiată, a spus mai departe starea înaintată a altor neamuri și necesitatea de a avea și noi o școală și o creștere sufletească cum trebuie.

Biserica se ridică pe o colină romantică ce se înalță în partea de jos a satului, stăpânind pădurile și valea Ampoiului. O poziție mai nimerită nici că se putea alege. Biserica e mare și încăpătoare și după cât am înțeles, e cea mai frumoasă biserică de pe valea Ampoiului. După părerea mea cred, că i-ar fi stat — în aceste locuri — mult mai bine, dacă ar fi fost zidită în stil răsăritean.

Comuna Pătrângenii e din vremile cele mai rechi. În conscripția lui Clain încă e amintită cu trei preoți, dintre cari unul eră neunit! Pe vremea agitațiilor lui Sofronie, comuna întreagă se lapadă de unire, rămânând neunită până pe la 1833—35, când o parte iarăș se unește, la stăruința preotului Moise Colini (Groza). De atunci comuna e mixtă, formând partea cea mai mare (2 bisericii) neuniții.

Aceasta zi a fost o adevărată sărbătoare atât pentru țărani, cât și pentru inteligență.

A fost sărbătoare pentru țărani, căci le-a ajutat Dumnezeu de și-au văzut biserică isprăvită. Ce mândrie și bucurie pentru 150—200 suflete aceasta biserică frumoasă și măreață. A fost sărbătoare pentru ei, căci le-a sosit delegat dela Blaj din partea Excelenței Sale, pe care-l doreau din tot sufletul lor.

A fost sărbătoare pentru ei, căci au avut prilej să asculte de trei patru ori în aceeași zi pe unul dintre cei mai buni oratori ai Blajului de azi.

A fost bucurie mare pentru ei, că au văzut binecuvântarea bisericii și slujba dumnezeiască săvârșită cu atâta pompă (au slujit 5—7 preoți și doi lectori).

De altă parte a fost sărbătoare sufletească și pentru inteligență.

Cât nu s'a frământat aceasta inteligență pentru ca să vadă în mijlocul ei pe preasfințitul arhiepiscop și în urmă, dacă au văzut, că nu isbutesc, cât s'au frământat pentru ca să le binecuvinteze biserică.

Erau aproape desperați, că nu va veni nime și eră să ceară telegrafice un trimis pentru sfințire; Și dupăce de fapt a și venit,

cu câtă dragoste nu l-au cuprins și văzut în mijlocul lor. Tot aceeași mândrie și mângâiere se observă și pe fața inteliginții, ca și pe a poporului.

Laudă se cuvine preotului din loc și poporului și tuturor acelora, cari au contribuit pentru a întemeia și înălța aceasta amintire a dragostii și a alipirii față de Dumnezeu, biserică și neam.

Am plecat dela Blaj cu inima strimtorată; dar mișcat de însufletirea și dragostea curată a țărănimii și cărturărimii din Pătrângenii și jur, m'am întors cu inima plină de dragoste, plină de un avânt, de o nădejde nouă.

Simt că pururea îmi voi aduce aminte de clipele petrecute la aceasta binecuvântare de biserică, ținută a doua zi de Rusalii 1911.

(gr.)

Reviste.

Austria. Alegerile parlamentare au produs multă fierbere în Viena. Lupta o dau mai strașnic creștinii-sociali, cari față de ciclul trecut, au pierdut de data asta de loc în primele zile de alegere peste douăzeci mandate. — Se speră însă, că balotajele le vor mai aduce puține biruințe, la nici un caz însă poziția imperioasă de sub Lueger nu și-o vor mai putea revendeca pe deplin.

S'au încuibat și la dânșii multe pricine mărunte, cari numai neînțelegerea o atâță pe zi ce merge tot mai tare.

Ministrul prezident baronul Bienerth stăruiește din răspuțeri să afle o platformă oareș-careva, pe baza căreia să poată apropia de-olaltă cele două partide mai de seamă: liberalii germani și creștinii-sociali, ca astfel să poată mai cu putere contrabalansa și reprimă pe social-democrații.

Compromisul acesta însă se pare deja prealabil un ce imposibil, după-ce știut e, că în însaș inima alegerilor, în Viena, lupta inversunată a balotajelor se dă chiar și aproape exclusiv între liberali și social-creștini.

Guvernul e pus pe gânduri și nu cu puțină îngrijorare privește în fața viitorului apropiat, care îi mai poate eventual aduce și surprize neplăcute.

Azi decurg balotajele în 168 cercuri electorale. — Dela alegerile ce se dau azi depinde în mare parte și priveliștea, pe care o va tinde viitorul parlament austriac.

La încheierea foiei aflăm, că creștinii-sociali au fost de fapt înfrânți, pierzând 19 mandate față de ciclul trecut (96). În schimb s'au ridicat liberalii germani și social-democrații.

Bulgaria. Cu datul de 19 c. n. se dă știrea din Sofia, că la alegerile dietale bulgare au reușit 355 guvernamentali, 42 agrari, 6 socialiști, 5 liberali, 4 radicali, 4 stambuloviști și 8 democrați. Resultatul alor 18 cercuri se mai așteaptă. După toate semnele însă și aci vor fi aleși guvernamentali.

E nostim, că democrații, cari avuseră în ciclul trecut 176 reprezentanți, în cel nou abia au reușit să-și mențină 8 mandate. În schimb social-democrații, cari în rândul trecut n'au fost reprezentați, — au câștigat acum de-odată 6 mandate.

Portugalia. Congresul național, ce numără 192 membri-deputați, s'a întrunit în Lisabona, precum semnalasem în nrul trecut, și a proclamat în 19 c. n. republica portugaleză, proscrind monarhia dinastiei Braganza. Intreagă țara a cinstit cu mari pompe ziua proclamării — ca pe o zi de mare sărbătoare națională.

Se pare însă, că în Portugalia meridională mai licuiesc chiar multe simpatii pentru monarhie.

Noutăți.

Regele. După știrile mai nouă Maiestatea Sa Regele e în deplină vigoare și se simțește bine în Lainz, unde sejurul va ține până în 29 Iunie, când Monarhul va pleca la Ischl.

Catedrala din Milano. Renumita catedrală din Milano, al cărei exterior e întreg pregătit din marmoră albă — va fi restaurată mai aproape. — Spre scopul acesta s'au adunat dela aristocrație până acum peste 300.000 lire. Catedrala are pe coperiș nu mai puține, decât trei mii statue în mărime naturală.

Cutremur în țară. Din Capitală și de pe marele șes ungar vin știri despre cutremur de pământ, ce s'a resimțit binișor Luni în zori de zi. — S'a semnalat cutremur la timpul indicat în: părțile din Buda ale Capitalei, din Alsódabas, Fülöpszállás, Solnec, Puzta-Dános, Albert-Irsa, Félegyháza, Nagykőrös. În Kecskemét cutremurul a produs așa frică, de oamenii speriați au ieșit des de dimineață pe stradă. Mai multe coșuri și pereți s'au ruinat.

6,473.704 oameni au murit de foame în India din pricina recoltei slabe din urmă. Așa notifică secretariatul statului indian.

Vreme cu țgane. Din Newyork se dă știrea, că acolo, după căldura uriașă a zilelor din urmă, a scăzut rapid temperatura cu vre-o 30 grade. Zilele trecute zăpadă deasă acoperia casele în restimp de jumătate oră. În scurtă vreme apoi fără tranziție normală, s'a urcat temperatura foarte simțitor! — În America și timpul e extravagant.

În Washington direcțiunea afacerilor vamale a dat de înșelătorii, cari au provocat o daună de mai multe milioane dolari.

Valea Buiei. Corespondentul nostru de pe valea Buiei ne scrie, că în 15 Iunie între ceasurile 11 și 12 a. m. s'a deslăntuit o furtună îngrozitoare asupra comunelor: Hașag, Ruși, Vesăud, Buia, Moardăș și Răvășel, — care a adus cu sine o ploaie cu ghiată de mărimea nucilor, ca și care nici bătrânii n'au pomenit. Grindina a zdrobit recolta. Puțină nădejde de a aduna în anul acesta ceva, de pe hotar.

Petrecere în Galiția. Nici dela alegerile din Austria nu pot lipsi momentele de petrecere. — Luni d. a. s'au ciocnit la Drohobit în repetite rânduri democrații poloni cu cei naționali. Acești din urmă acuzau pe primar, că ar fi ținut peste cât i-ar fi fost permis cu candidatul contrar. — Cevaș mai târziu minerii din Borislav au atacat chiar biroul primarului, spărgând geamurile și ruinând ce le pică în drum. — A grăbit apoi poliția, jandarmeria și miliția într'ajutor, pe cari însă gloatele infuriate le-a primit cu vifor de pietrii. Miliția, a revanșat cu foc. — Opt demonstanți au rămas morți; foarte mulți sunt răniți.

Ovreeii. Rusia continuă. În Chiev s'a dat ordin de expatriare împotriva alor un milion de ovrei. Intre expatriați sunt mulți proprietari de drogerii și aplicați de-ai lor.

Din istoria automobilelor. Înainte cu doisprezece ani erau încă în Statele Unite ale Americii foarte rare automobilele. Era minune de se abătea vre-o astfel de mașinerie ciudată pe stradă. După conspectul mai nou, azi circulă deja în Statele Unite 518.091 automobile, dintre cari 70.000 cad pe statul Newyork, câte 40.000 pe California și Pensilvania, 32.000 pe Ohio, 30.000 pe Illinois.

Omorul din Ciaba. Alaltăieri în 19 c. n. s'a început la judecătoria din Giula pertractarea procesului în cauza omorului dela Ciaba. Frații ucigași, Zsilinszky, au recunoscut totul în afară de intențiunea premeditată.

Vifore grele. În Viena și jur și-a făcut Luni un vifor mendrele în tot chipul. Grindina de mărimea alunelor a spart o sumedenie de ferestri. Pompierii au fost chemați în 150 locuri spre a depărta apa ce subsăpase zidurile și arborii din drum, pe cari îi smulse și asvârlise orcanul infuriat în toate părțile.

Bani arși. E interesantă statistica, ce se dă despre tutunul trecut în decursul alor patru luni, din Ianuar până la capătul lui Maiu. — Specialitățile indigene au adus un venit de 4,595.603 cor. — iar cele străine 957.371 cor. Fumatul peste tot a proous în acest restimp 45,536.417 cor. față de cele 44,205.699 coroane din acelaș restimp al anului trecut.

Partea Literară.

Scrierile dlui Iorga.

Pentru ca cetitorii noștri să-și facă o idee aproximativă măcar despre uriașa activitate a acestui bărbat providențial, dăm, după „Românul“ din Arad, sumarul operelor d-sale:

Vieța și faptele Mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi (1768—1846) București 1904, 1 broșură 80 mic (Biblioteca populară „Minerva“ nrul 23).

Studii și documente cu privire la istoria Românilor.

I. Socotelele Bistriței (Ardeal).
 II. Acte relative la istoria cultului catolic în principate adunate și tipărite cu o prefață despre propaganda catolică până la 1500. — Editura ministrului de instrucțiune București 1901, 1 vol. 8°.
 III. Fragmente de Cronici și știri despre cronicari, adunate și tipărite cu o prefață despre istoria munteană în legătură cu istoriografia sârbească. București 1901, 1 vol. 8°.
 IC. Legăturile principatelor române cu Ardealul dela 1601—1699. Povestire și Izvoare. — București 1902, 1 vol. 8°.
 V. Cărți domnești, zapise și răvașe, Partea I. București 1903, VI. Cărți domnești zapise și răvașe, Partea II București 1904. VII. Cărți domnești zapise și răvașe, Partea III. București Istoria literaturii religioase a Românilor până la 1688. — București 1904, 1 vol. 8°.
 VIII. Scrisori de boeri și negustori olteni și munteni către casa de negoț sibiliană. — Hagi Pop cu note genealogice. București 1906 1 vol. 8°.
 IX. Povestiri, scrisori și cronici, București 1905, 1 vol. 8°.
 X. Brașovul și Românii. Scrisori și lămuriri, Buc. 1905, 1 vol. 8°.
 XI. Cercetări și registre documentare. Ediția Ministrului instr. București 1906, 1 vol. 8°.
 XII. Scrisori și inscripții ardelenice și maramurășene: I. Scrisori din arhiva Grecilor Sibiinului, din arhiva protopopiei unite a Făgărașului și alte locuri. București 1906, 1 vol. 8°.
 XIII. Scrisori și inscripții ardelenice. II. Buc. 1906.
 XIV. Hărții din arhiva mănăstirii Hurezului, protopopiei Argeșului. București 1907, 1 vol. 8°.
 XV. Inscripții din bisericile României Buc. 1908, 1 vol. 8°.
 XVI. Constatări istorice, cu privire la viața agrară a Românilor. București 1908, 1. vol. 8°.
 (Continuare) Studii și documente cu privire la istoria Românilor.
 XVII. Scrisori și alte acte privitoare la Unirea principatelor. Buc. 1909, vol. 8°.
 XVIII. Documente felurite. Câteva inscripții și însemnări de biserică. Condice de menziliuri a lui Scariat Vodă Callimachi. București 1910 1 vol. 8°.
 Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul român. Buc. 1901, 1 br. 8° mic.
 Nicolae Filimon — Ciocoi vechi și noi, sau ce naște din pisică, șoareci mănâncă. — Cu o prefață de N. Iorga. Edițiunea „Minerva“ Buc. 1902. 1 vol. 8°.
 Biblioteca scriitorilor români. Nic. Filimon Opere complete, vol I.
 Istoria literaturii române în Sec. XVIII (1688—1821). — Carte tipărită cu cheltuiala Dnului Alex. Callimachi. Vol. I. Epoca lui Dimitrie Cantemir. — Epoca lui Chesarie de Râmnic. Vol. II. Epoca lui Petru Maior — Excursiuni — Tabla numelor — Observații — Adaosuri — îndreptări și dovezi documentare. — București, 1901. 2 Vol. + 1 br. 8°.
 Scrierile Cantacuzinilor. — Operele lui Const. Cantacuzino — publicate de... Buc. 1901, 1 vol. 8°.
 Documente privitoare la Const. Vodă Brâncoveanu la domnie și sfârșitul lui, pu-

blicate cu o prefață. — București, 1901. 1 vol. 8°.
 Sate și preoți din Ardeal. București, 1902, 1 vol. 8°.
 Documente și cercetări. Istoria financiară economică a Principatelor Române — I. Extras din „Economia Națională“. — Buc. 1902, 1 vol. 8°.
 Istoriile domnilor Țării Românești — cuprinzând istoria munteană dela început până la 1688, și alcătuite de Const. Căpitan Filipescu. — Publicate din nou. — București, 1902, vol. 8°.
 Documente privitoare la familia Callimachi. Adunate publicate și întovărășite de o prefață. Vol. I. II. București, 1902, 1903. 2 vol. 8°.
 Cuvinte adevărate, București, 1903 1 vol. 8°, idem Buc. 1904. 1 vol. 8°.
 Genealogia Cantacuzinilor de Banul Mihai Cantacuzino. Publicată și adnotată de... Idem — Documente privitoare la familia Cantacuzino scoase în cea mai mare parte din arhiva dlui Gr. G. Cantacuzino. Buc. 1902. 1 vol. 8°.
 Despre Cantacuzini. Studii istorice, București 1902. 1 vol. 8°.
 Colecția de folk-lore a minist. instr. (scrisoare către domnul ministru Haret). — Buc. 1903 1 br. 8°.
 Note asupra culegerilor de documente interne românești Buc. 1903 1 br. 8°.
 Drumuri și orașe din România. Buc. 1904 1 vol. 8°.
 Corespondența lui Stirbei-Vodă Vol. I. Corespondența politică Buc. 1904, Vol. 8°.
 Marturi istorice privitoare la viața și domnia lui Stirbey-Vodă (Ca urmare la Corespondența lui Stirbey-Vodă I) Buc. 1905 1. vol. 8°.
 Războiul din Extremul Orient. China Japonia Rusia aziatică. Schițe București, 1904 1 vol. 8°.
 Două biblioteci de mănăstiri, Ghighiu și Argeș, întâia, astăzi la Academia Română. Culegeri și extrase. Buc. 1904 1 br. 8°.
 Istoria lui Ștefan cel Mare, povestită neamului Românesc Buc. 1904 I vol. 8°.
 Idem tipărite din nou București, 1904 1 vol. 8°.
 Idem ediție de lux adnotată. Buc. 1904 1 vol. 8°.
 NB. (Pe coperta dinafară Istoria lui Ștefan cel Mare pentru poporul Român).
 Istoria literaturii religioase a Românilor până la 1688. Buc. 1904.
 Măruntșuri istorice, culese în Ungaria — Extras din revista „Luceafărul“ Budapesta 1904 1 br. 8° mic.
 Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul cu întemeietorii bisericii Românilor în Ardeal. Buc. 1904 1 vol.
 Pe drumuri depărtațe (Note de călătorie) Buc. 1904 1 vol. 8°.
 Acte și documente din trecutul farmaciei din Țările Românești, adunate și comentate de dr. Nicolae I. Anghelescu cu o prefață de * * * Buc. 1904 1 vol. 8°.
 Sate și mănăstiri din România, Buc. 1905 1 vol. 8°.
 Storia del soggiorno de Carlo XII în Turchia scriba del suo primo interprete Alessandra Amiro Buc. 1905 1 br. 8°.
 Oameni și fapte din trecutul românesc 1905 1 vol. 8° mic.
 Contra Tânguirilor dlui Tocilescu. Buc. 1903. 15 pag.

Socoteala definitivă cu d. Pompiliu Eliade. Buc. 1903, 19 pag.
 Istoria Universală sau istoria lumii povestită pentru școlarii clasei a II. secundară și cele corespunzătoare București 1905 223 pag.
 Inscripții botoșănene. București, 1905 32 pagini.
 Gânduri și sfaturi ale unui om ca ori care altul. Buc. 1905. 256 pag.
 Pomenirea lui Ștefan cel Mare. (Tipărită din însărcinarea și cu cheltuiala Minist. de instrucțiune publică). București 1905. 108 pag. + 22 pl.
 Inscripții din Bisericile României adunate, adnotate și publicate. Fasc. I—II (vol. I). vol. II. Buc. 1905, 1907, 1908. 2 vol.
 Neamul Rom. în Basarabia. Buc. 1905. 238 pag.
 Neamul Rom. în Bucovina. Buc. 1905. 254 pag.
 Geschichte des rumänischen Volkes im Rahmen seiner Staatsbildungen. 1—2 B. Gotha, Perthes. 1905 2 vol.
 Allgemeine Staatengeschichte h. v. Karl Lamprecht.
 I. Abt.: Geschichte der Europaenischen Staaten.
 Istoria Românilor în chipuri și icoane. Vol. I—II. București 1905. VI + 222 p. + 250 p.
 Vol. III. Negotul și meșteșugurile în trecutul românesc. Buc. 1906. 263 p.
 Negotul și meșteșugurile în trecutul românesc formând vol. III din Istoria Românilor în chipuri și icoane. Buc. 1906. 263 p.
 Neamul românesc în Ardeal și Țeara ungurească. Vol. I—II. București „Minerva“, 1906 2 vol.
 Lupta pentru limba românească. Acte și lămuriri privitoare la faptele din Martie 1906 Buc, 1906, 160 pag.
 Conferință ținută la Sezătoarea literară naționalistă din Alexandria, urmată de o descriere a Alexandriei și împrejurimilor. Alexandria 1906, 25 pag.
 — I. Prin Bulgaria la Constantinopol, ilustrații de pictorul Stoica. București 1907 — 282 p.
 — II. Istoria lumii în vremile mai nouă dela Ludovic al XIV-lea, până astăzi, povestită școlarilor din cl. III-a a școlilor secundare. Buc. 1907, 307 p.
 — II. Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea dela 1821 înainte. Vol. I. (1821—1840); vol. II. (1840—1848). Buc. 1907—1908.
 — II. Cuvântarea ținută la adunarea deputaților cu prilejul discuției răspunsului la Mesaj în ziua de 23 Noem. 1907.
 *(Anexă la „Neamul Rom.“ II. Nr. 60). Buc. 1907, 30 p.
 — II. Inscripții și însemnări din bisericile Iașului. Buc. 1907, 90 p.
 I. The Byzantine Empire. Translated from the French by Allen Jh. Povvls-Londra 1907, 236 p.
 II. Geschichte des Osmanischen-Reiches I—III. Band. Gotha. 1908—1910 3 vol.
 — II. Constatări istorice cu privire la viața agrară a Românilor. București 1908, 91 pag.
 — Un martur străin al păcatelor noastre. Călătorul frances G. Le Cler. din 1860. Conferință: Văleni de Munte, 1908. (Biblioteca naționalistă Nr. 2), 16 p.

II. Vecinii noștri. Conferință ținută la Botoșani în ziua de 11 Noem. 1902. Vălenii de Munte 1908, 11 p.

(Biblioteca Naționalistă Nr. 3).

A cui e Duniărea? Conferință ținută la Giurgiu în ziua de 9 Martie 1908. — Vălenii de Munte 1908, 12 p. (Biblioteca naț. Nr. 4.)

Trecutul unei reședințe regale. Resumatul unei conferințe, ținută pentru secția din Sinaia a „Ligei culturale“ la 26 Dec. 1908. — Vălenii de Munte 16 p. (Bibl. naț. Nr. 6).

Cultura națională și politica națională. Discurs ținut în seara de 14 Oct. 1908 în București (Sala Dacia) V. de Munte. 1908, 35 pagini. Supliment la „Neamul Românesc“.

Intrunirea națională din Iași. Resumat al cuvântărilor. Vălenii de Munte, 9 pagini.

Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a Românilor. V. I. II. V. de Munte 1908—9 2 vol.

Istoria Românilor, p. pop. Rom. V. de M. 1908, 352 p.

Unirea principatelor (1859) povestită Românilor cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela întemeierea statului Român. Din însărcinarea sect. Iaș a „Ligei Culturale“. V. de M. 119, p.

Istoria Universală sau Istoria Lumei pentru școlarii cl. II secundară și cele coresp. Ed. II-a V. M. 277.

Istoria universală și Istoria Lumei despre căderea Imperiului Roman de apus (476—648) p. cl. II. sec. Ediția III-a V. de M. 1909, 213 p.

La un vechiu vad de vrăsmășie între Români. Conferință ținută la Râmnicul-Sărat în ziua de 4 Iunie 1909, 16 p.

(Bibl. naț. Nr. 7.)

Cuza Vodă și dușmanii săi, a doua zi după detronare. Resumat al unei conferințe ținută la R. Vâlcea în Febr. 1909 V. de M. 1909, 20 p.

(Bibl. naț. Nr. 12.)

Der lateinische Westen und der byzantinische Osten in ihren Wechselbeziehungen während des Mittelalters. Einige Gesichtspunkte. Berlin 1909.

(Studium Lipsiense. Ehrengabe Karl Lamprecht p. 89—99.

Cuvântări de-inmormântare și pomenire din veacul al VI-lea până la 1850. Repetate și întovărășite de note de... V. de M. 1909. 138 p.

In era reformelor. Discursuri politice rostite în Camera deputaților 1907—1909. V. de M. 1909, 468 p.

Les Hongrois et la nationalité roumaine 1909. Proces de presse et autres (s) persecutions V. de M. 1909, 45 p.

(Memorial roumains V).

Din faptele străbunilor. Povestiri de ale cronicarilor. Rânduite... V. de M. 1909, VIII + 218 p.

Les derniers elections en Hongrie exles Roumanis, Iun. 1910 V. de M. 29 p.

(Memorial roumains II).

Pe ce se poate sprijini un popor? Cuvântare ținută în ziua de 22 Nov. 1909 la Burdujeni V. de M. 1910, 15 p.

Ce reprezintă în Dobrogea? Idei din conferința ținută în ziua de 11 Ianuarie 1910 V. de M. 1910, 21 p.

Două cuvântări și chestia muncitorilor. Ședințele Camerei dela 16 și 17 Dec. 1909. În chestia agenților evreești. Ședința dela 18 Decem. 7 Maiu 1910, 70 p.

Problema evreiască la Cameră. O interpelare cu o introducere de A. C. Cuza și note despre vechimea Evreilor în Țară, 4 Maiu 1910, 48 p.

Cenni sulle relazioni Tra l'Abissinia e l'Europa catolica. Estratto dal volume primo. Palermo 1910, 139, 150 p.

(Centenario della nascita di Michele Amari.)

Doamna lui Ieremie-Vodă. Extras din Anal. Academiei Române Seria II. Tom. XXXII, București 1910, 59 pagini + 5 stampe.

Știri despre veacul al XVIII-lea în țările noastre, după corespondențe diplomatice străine I 1700—1750 II. 1750—1872. Extras din Anal. Acad. Rom. Seria II. Tom. XXXII, București 1910.

Alte lămuriri despre veacul al XVIII-lea după izvoare apuseue. Luarea Basarabiei și Moruzești. Extras din Anal. Acad. Rom. Seria II. Tom. XXXIII, Buc. 1910, 39 pag.

Carol al XII-lea, Petru cel Mare și Țările noastre (1709—1714) Extras din An. Ac. Rom. Seria II. Tom. XXXIII. Buc. 1910 57 p. + 4 stampe.

Un călător italian în Turcia și Moldova în timpul războiului cu Polonia. Extras din Anal. Ac. Rom. Seria II. Tom XXXIII. Buc. 1910. 26 p.

Francisco Rákóczy al II-lea, înviatorul conștiinței naționale ungurești și Români. Extras din A. Ac. R. Seria II. Tom XXXIII. Buc. 1910, 33 p.

Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Stirbey, domn al Țării Românești (1849—1856) V. de M. 1910, 300 p.

Balada populară românească. Origina și ciclurile ei. V. de M. 1910, 32 p.

Viața femeilor în trecutul românesc. V. de M. 1910, 218 p.

Câteva note despre Cronicele și tradiția noastră istorică. Extras din An. Ac. R. S. II. T. XXXIII. Buc. 1910, 18 p.

Răscoala seimenilor în potruiva lui Mateiu Basarab. Extras din An. Ac. Rom. S. II T. XXXIII. Buc. 1910, 24 p.

Istoria Românilor, pentru poporul românesc. Ediția II. V. de M. 1910, 413 p.

Țara Românilor. I. România I. Județul Prahova. V. de M. 1910, 117 + 14 p. + I. hartă.

Iorga N. Vezi Bosie (Stefan).

Cuza (Al.)

Groeger (Erich Kurt).

Ionescu (dr. Daniil)

Lamprecht (Karl) Studium Lipsiense.

Mateescu (c. p.)

Mawodiu (Marian).

Moruzi (D. C.)

Murgoci (S. M.)

Neagoe-Vodă (Basarab).

Popovici (dr. Gheorghe.)

Posta Administrațiunii.

Șieu-Cristur. În felul cum cereți, și încă pe așteptare, nu se poate. — *Sajó Magyaros.* În parohia aceasta merge foaia sub fașa 879 de o mulțime de ani, fără să fi primit deacolo un singur crucer. Acum Vă

trebuie și al doilea exemplar tot gratis? — *Belotinș.* Numele comunei se va schimba. Cele 12 Cor., ce ni-ați trimis în 6/5 1910 au fost pe timpul din 1/5 1910—1/5 1911. Din 1/5 1911 până în 31/12 1911, mai dați toriți cu 12 coroane.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Foaia Școlastică“, cu următorul sumar: Reformele în școală. Dr. I. Coltor, Școala în Italia II. Mihail Hurducaci, Actualitate. Mihail Găzdac, Un indemn și o întrebare. Toma Cociș, Producerea, reproducerea și asocierea ideilor. Al. Ciura, Spre necunoscut. Informațiuni. Abonamente achitate. Posta redacțiunii. Administrația, Aviz.

Biblioteca din Blaj. Sub acest titlu a început să apară la Tipografia noastră o serie de povestiri bune, alese pentru tinerime. Nrul 1. cuprinde minunatele scrisori ale misionarilor din depărtatul răsărit, publicate în „Unirea“ sub titlul de „Vestitorii credinței“. Câte o astfel de broșură de 70 pag. format mic, costă 24 fil. O recomandăm cu căldură.

Apostolul cu litere latine, 32 coale f. 4° cu litere mari și cetețe. Să vinde broșat cu 14 cor., legat în piele roșie 22 cor.

Antologionul sau Mineiul tomul I. carele cuprinde în sine slujbele dumnezeștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 Coroane.

Icoane din luptele Bisericii de I. Roșiu, format 16° mare pe 466 pag. Broșare elegantă. — 7 colori. — Prețul 3 coroane; pentru România 3 lei 50 bani. Pentru studenți 2 Cor. (+ porto 20 fil.) — *Intreg venitul e destinat pentru „Mausoleul Bunea“.* Profesorul universitar de ist. bis. dela facultatea teol. din Budapesta a numit traducerea ungurească a „Icoanelor“: „Lucrare actuală și de mare diligență... plină de cugetări cari de cari mai frumoase... apologie animată... scl. scl.“

Considerând și scopul pentru care s'a oferit, ar face frumoasă misiune toți cei ce ar desvâli-o în cercuri cât mai largi. După 25 exemplare — unul gratuit. — Se poate procura dela *Librăria Arhidiecezană* (Blaj) și dela autor (Blaj „Unirea“) *Banii de răscumpărare ai fiecăruia se cîtează public.*

O carte bună pentru popor. Advocatul din Sibiiu Dr. Dionisie Moldovan a tipărit în America o carte sub titlul: „Advocatul poporal“ în Maiu 1910. Ediția aceasta a trecut repede și numitul avocat, întors în patrie, a tipărit acum la W. Krafft în Sibiiu „Advocatul poporal“ în a doua ediție revăzută și îndreptată. (384 pag. 8°. Prețul broș. Cor. 2.50, legat în pânză Cor. 3.50). Trecerea repede a ediției prime, precum și scrisorile pline de recunoștință ale unor Români din America, ce se publică într'un prospect, sunt dovada cea mai bună, că „Advocatul po-

poral" e una din cărțile cele mai de lipsă pentru popor — țărani și inteligenți deopotrivă — și că ea umple un gol mare și demult simțit.

În adevăr, câte procese pierdute s'ar fi încunjurat, câți bani s'ar fi cruțat în pungile Românilor săraci, dacă ar fi avut la îndemână „Advocatul poporal“, care povățuiește pe cetitor prin cărările încărcate ale paragrafilor și-i arată că anume în care caz poate începe proces cu sorți de izbândă. „Advocatul poporal“ lămurește la înțeles drepturile și datorințele cetățenilor și le dă sfaturi în toate treburile și daraverile ce-i pot veni omului înainte în viață.

„Advocatul poporal“ e o carte care ar trebui să și-o cumpere fiecare Român știutor și neștiutor de carte. Cel știutor o va citi însuș, cel neștiutor să o dea copiilor sau nepoților să i-o cetească, și va lua din ea învățatură insușit mai scumpă decât prețul cărții.

Indemnăm pe tot omul să-și cumpere această carte de mare folos.

Dr. Ioan Popp c. și r. medic colonel în retragere: *Alcoolul și sistemul nervos. Arterioscleroza. Ceva despre morburile infecțioase ale copiilor. O reformă a traiului nostru. Lupta în contra morburilor sifilitice*, studii din sfera medicinei practice, scrise cu multă competență și cu specială considerație la noi. Brașov 1911.

Concepția Catolică despre lume în trăsăturile ei fundamentale, cu specială privire

la morală. Călăuză apologetică în problemele mari ale vieții pentru toți oamenii culti, de Victor Cathrein S. I. Prețul broșat 1.95 lei — elegant legat 2.75 lei. Se poate procura dela traducător: Sf. Sa Bronislaus F. Th. Falewski. Craiova str. Liceului Nr. 2. (România).

I. E. Torontiu: *Românii și clasa intelectuală din Bucovina*, notițe statistice. Retipărire din „Foaia Poporului“. Cernăuț 1911, prețul 1 cor.

Strin: *Din sârmana meu grădină*, versuri. Orăștie 1911 pag. 63 prețul 1 cor. Partea cea mai mare sunt poeziile religioase, iar în cealaltă se cântă Mama. Autorul mânuiește destul de bine versul, fantasia sa însă nu pare destul de bogată, așa cât pe alocuri e banal.

M. Străjan: *Moartea lui Dante Alighieri* traducere din Silvio Felico și *Ingerul celor trei nopți*, o veche legendă din viața lui Dante, — Craiova 1911 pag. 16, prețul de 20 bani. Amândouă bucățile ni-se prezintă în o traducere foarte îngrijită și ne descriu în vii colori câteva clipe din viața marelui geniu al Italiei.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.
Redactor responsabil: Augustin Gruția

„Mangra, Tisza și Tribuna“. Un mănunchiu de dovezi adunate din „Tribuna“ de Dr. Al. Vaida Voevod deputat. Brașov 1911 prețul 1 cor. Broșura aceasta e menită să facă lumină în cearta dintre „Tribuna“ și partidul național. Se află și la librăria noastră.

În Librăria Seminarului teologic gr.-cat. din Blaj se află de vânzare *Calendarul „Minervei“* cu 1 cor. 25 fil. + 20 fil. porto postal.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL

Cel mai războinic voevod, ne pare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat din Blaj. — Prețul tabloului cor. 1.50 fil.

In loc de 18 cor. numai 8 cor.

Orologiu elegant remontoir

Pentru domni Argint-Gloria

cu trei capace tari artistice gravate, un capac săritor cu coardă, 10 pietri, umblare punctuoasă, garanță în scris pe 8 ani numai cu coroane 8

(49) 9-10 9 bucăți cor. 22.

Catene elegante pentru orologiu à cor. 2. Spedeză pe lângă rambursă

J. WEINER. Wien XIX/1 Boschstrasse 2.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de soane de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(27) 41-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte. Îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal la tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea soanelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre readjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte,

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5,008,540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,834,801.12
Starca asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119,839.992
	viață	11,020,266
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,428,317

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(28) 41-?